

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ НЫЗАМЫ

05.01.2009-ж. №229/III

СЫРТ ЕЛ ИНВЕСТИЦИЯЛАРЫ ҲАҚҚЫНДА

1-статья. Нызамның мақсети хәм ўазыйпалары

Усы Нызам Қарақалпақстан Республикасы аймағында сырт ел инвестицияларын әмелге асырыўдың хуқықый тийкарлары хәм тәртибин белгилеп береді.

Нызамның тийкарғы ўазыйпалары:

сырт ел инвестицияларының кирип келиўин хошаметлеў арқалы Қарақалпақстан Республикасы экономикасын раўажландырыўға;

сырт еллердиң финанслық, материаллық, интеллектуаллық хәм басқа да ресурсларын, заманагөй сырт ел технологияларын хәм тәжирийбесин енгизиў хәм олардан рационал пайдаланыў болып табылады.

2-статья. Сырт ел инвестициялары ҳаққындағы нызамшылық

Сырт ел инвестициялары ҳаққындағы нызамшылық усы Нызам хәм басқа да нызам хужжетлеринен ибарат.

Егер Өзбекстан Республикасының халықаралық шәртнамаларында сырт ел инвестициялары ҳаққындағы нызамшылықта нәзерде тутьлғанынан басқа қағыйдалар белгиленген болса, халықаралық шәртнама қағыйдалары қолланылады.

3-статья. Сырт ел инвестициялары

Сырт ел инвесторлары тийкарынан пайда (дәрамат) алыў мақсетинде исбилерменлик жумысы хәм нызамшылықта қадаған етилмеген басқа түрдеги жумыс объектлерине қосатуғын барлық түрдеги материаллық хәм материаллық емес байлықлар хәм оларға тийисли болған хуқықлар, соның ишинде интеллектуал мүлкке тийисли хуқықлар, сондай-ақ, сырт ел инвестицияларынан алынған хәр қандай дәрамат Қарақалпақстан Республикасы аймағында сырт ел инвестициялары деп тән алынады.

Усы Нызамда исбилерменлик жумысы хәм басқа түрдеги жумыс түрлери объектлерине сырт ел инвесторлары тәрәпинен реинвестиция түринде қосылатуғын дәрамат дегенде Қарақалпақстан Республикасында инвестициялаўдан алынған хәр қандай қаржы, соның ишинде пайда, процентлер, дивидендлер, роялти, комисион хошаметлеўлер, техникалық жәрдем, техникалық хызмет көрсетиў ушын төлемлер хәм басқа түрдеги хошаметлеў пуллары түсиниледи.

4-статья. Сырт ел инвесторлары

Қарақалпақстан Республикасында сырт ел инвесторлары төмендегилер болыуы мүмкин:

сырт еллер, сырт еллердин ҳәкимшилик яки аймақлық уйымлары;

мәмлекетлераралық келисимлер яки басқа да шәртнамаларға муўапық дүзилген яки халықаралық ғалаба ҳуқық субъектлери болған халықаралық шөлкемлер;

сырт еллердин нызам ҳужжетлерине муўапық дүзилген ҳәм жумыс алып барып атырған юридикалық шахслар, басқа да ҳәр қандай шерикликлер, шөлкемлер яки бирлеспелер;

сырт ел пуқаралары болған физикалық шахслар, пуқаралығы болмаған шахслар ҳәм сырт еллерде турақлы жасайтуғын Өзбекстан Республикасы пуқаралары.

5-статья. Сырт ел инвестицияларын әмелге асырыу түрлери

Сырт ел инвесторлары Қарақалпақстан Республикасы аймағында инвестицияларды төмендеги жоллар менен әмелге асырыуы мүмкин:

Қарақалпақстан Республикасының юридикалық ҳәм (яки) физикалық шахслары менен биргеликте дүзилген хожалық жәмийетлери ҳәм шерикликлеринин, банклер, қамсызландырыу шөлкемлери ҳәм басқа да кәрханалардың уставлық қорларында ҳәм басқа да мүлкінде үлес қосып қатнасыу;

сырт ел инвесторларына толық қараслы болған хожалық жәмийетлери ҳәм шерикликлерин, банклер, қамсызландырыу шөлкемлерин ҳәм басқа да кәрханаларды дүзиу ҳәм раўажландырыу;

мүлклер, акциялар ҳәм басқа да бақалы қағазларды, соның ишинде Өзбекстан Республикасы резидентлери тәрәпинен шығарылған қарыз миннетлемелерин сатып алыу;

интеллектуаллық мүлке, соның ишинде авторлық ҳуқықлар, патентлер, товар белгилери, пайдалы моделлер, санаат үлгилери, фирмалық атамалар ҳәм ноу-хауға, сондай-ақ, ишенлик абыройына (гудвиллге) ҳуқықлар киргизиу;

концессиялар, соның ишинде тәбийий ресурсларды излеу, ислеп шығарыу, қазып алыу яки олардан пайдаланыуға болған концессиялар алыу;

саўда ҳәм хызмет көрсетиу салалары объектлерине, турақ-жай имаратларына олар жайласқан жер орынлары менен биргеликте меншик ҳуқықын, сондай-ақ, жерге ийелик етиу ҳәм оннан пайдаланыу (соның ишинде ижара тийкарында пайдаланыу) ҳәмде тәбийий ресурсларға ийелик етиу ҳәм олардан пайдаланыу ҳуқықларын сатып алыу арқалы.

Сырт ел инвесторлары Қарақалпақстан Республикасы аймағында инвестицияларды хәрекеттеги ызыамшылыққа қайшы келмейтуғын басқа түрлерде де әмелге асырыуы мүмкин.

Сырт ел инвестицияларының бирлемши яки тәкирарлап әмелге асырылып атырған түрлериниң өзгертилиуи олардың инвестиция сыпатындағы мазмунының өзгерийине алып келмейди.

6-статья. Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар

Сырт ел инвесторлары Қарақалпақстан Республикасы аймағында сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханаларды дүзийи хәм Қарақалпақстан Республикасы ызыамшылығы менен өзлерине берилген барлық хуқықлар, кепилликлер хәм жеңилликлерден пайдаланыуы мүмкин.

Қарақалпақстан Республикасы аймағындағы сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар дегенде акцияларының (үлеслериниң, пайларының) яки уставлық қорының кеминде отыз процентин сырт ел инвестициялары қурайтуғын кәрханалар түсиниледи. Олар Өзбекстан Республикасы ызыам хұжетлерине қайшы келмейтуғын хәр қандай шөлкемлестириушилик-хуқықый түрлерде жұмыс алып барады. Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрхана қатнасыушыларынан бири усы ызыамның 4-статьясының екинши, үшінши яки төртинши абзацларында көрсетилген сырт ел инвесторы болыуы шәрт.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрхана оны шөлкемлестириу жолы менен яки алдын сырт ел инвестициялары қатнасыуысыз дүзилген кәрханада қатнасыу үлесин (пайын, акцияларын) ямаса бундай кәрхананың пүткиллей, соның ишинде меншиклестириу барысында сырт ел инвесторлары тәрәпинен сатып алыныуы нәтийжесинде дүзийи мүмкин.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрхана мәмлекетлик дизимге алынған пайыттан баслап юридикалық шахс хуқықына ийе болады. Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханаларды дүзийи хәм оларды дизимге алыу тәртиби Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети тәрәпинен белгиленеди.

7-статья. Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалардың сыңар кәрханалары, филиаллары хәм ўәкилханалары

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрхана Өзбекстан Республикасы ызыамшылығы талапларына муўапық халда Қарақалпақстан Республикасы аймағында юридикалық шахс хуқықына ийе болған сыңар кәрханалар, сондай-ақ, юридикалық шахс болмаған ўәкилханалар хәм басқа да өз алдына бөлимлер дүзийи мүмкин.

Қарақалпақстан Республикасынан тысқарыда да сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалардың сыңар кәрханалары, филиаллары, үәкилханалары хәм басқа да өз алдына бөлимлери дүзилиуи мүмкин.

8-статья. Кәрханалардың хожалық бирлеспелери

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар ықтыярлы рәуиште Өзбекстан Республикасы нызамшылығына мууапық, Қарақалпақстан Республикасы аймағында бирлеспелер, концернлер, корпорациялар, консорциумлар хәм басқа да хожалық бирлеспелерин дүзиуи, хәрекеттеги бирлеспелер қурамына толық хуқықлы ағза сыпатында кириуи мүмкин.

9-статья. Қарақалпақстан Республикасы аймағындағы сырт ел инвестициялары ушын хуқықый режим

Қарақалпақстан Республикасы өз аймағында сырт ел инвесторларының инвестиция жумысын әмелге асырыуында барлық хуқықларына кепиллик береди хәм қорғайды.

Сырт ел инвесторлары хәм сырт ел инвестициялары ушын әдил хәм тең хуқықлы режим жаратып бериледи, олардың толық хәм тұрақлы қорғалыуы хәмде қәуипсизлиги тәмийинленеди. Бундай режим Өзбекстан Республикасының халықаралық шәртнамаларында белгиленгенинен қолайсыз болыуы мүмкин емес.

Сырт ел инвестицияларының хуқықый режими Қарақалпақстан Республикасының юридикалық хәм физикалық шахсларының әмелге асырып атырған инвестицияларының тийисли режимине қарағанда қолайсыз болыуы мүмкин емес.

Өзбекстан Республикасының нызамшылығында халықаралық хуқықтың улыуа қабыл етилген нормаларына мууапық, Өзбекстан Республикасының миллий қәуипсизлиги мәплерин қорғау мақсетинде экономиканың хәм жумыстың белгили салаларында сырт ел инвестициялары ушын шеклеулер яки қадаған етиу нәзерде тутылған болыуы мүмкин.

Сырт ел инвесторларының Қарақалпақстан Республикасы нызамшылығы менен кепилленген хуқықлары хәм мәплери бузылғанда оларды тиклеу Қарақалпақстан Республикасының нызамшылығы, сондай-ак, халықаралық шәртнамалар менен ретлестириледи.

10-статья. Сырт ел инвесторларының хуқықлары

Сырт ел инвесторлары халықаралық хуқық принциплери хәм Қарақалпақстан Республикасының нызамшылығына мууапық төмендеги хуқықларға ийе:

инвестициялауды әмелге асырыудың көлеми, түри хәм бағдарларын белгилеу;

инвестиция жұмысын әмелге асырыу үшін юридикалық хәм физикалық шахслар менен шәртнамалар дүзиу;

өзиниң инвестицияларына хәм инвестиция жұмысының нәтийжесине ийелик етиу, олардан пайдаланыу хәм оларға бийлик етиу. Сырт ел инвесторының шешимине мууапық инвестицияларға, олардың нәтийжесине ийелик етиу, олардан пайдаланыу, оларға бийлик етиу хуқықлары Қарақалпақстан Республикасы ызам хужетлеринде белгиленген тәртипте басқа юридикалық хәм физикалық шахсларға берилиуи мүмкин. Хуқықлар басқа тәреплерге берилгенде тәреплердиң өз-ара қатнасықлары шәртнамалар тийкарында тәртипке салынады;

Қарақалпақстан Республикасындағы инвестиция жұмысы нәтийжесинде алынған өзине тийисли ойлап табыулар, пайдалы моделлер хәм санаат үлгилерин сырт елдерде хәм Қарақалпақстан Республикасында патентлестириу хакқында бийғәрез түрде шешим қабыл етиу;

инвестиция жұмысы нәтийжесинде алынған дәрәматты бийғәрез хәм еркин пайдаланыу (сондай-ақ, оны хеш қандай иркинишсиз репатриация етиу);

Қарақалпақстан Республикасына кредит хәм қарыз түринде пул қаржыларын тартыу;

өз есап бетиндеги миллий валюта қаржыларынан ишки валюта базарында сырт ел валютасын сатып алыу үшін пайдаланыу;

ызамшылықта нәзерде тугылған жағдайларда хәм шәртлерде жер участкаларына тийисли хуқықларды сатып алыу;

Қарақалпақстан Республикасы ызамшылығына мууапық, өзине меншик хуқықы тийкарында тийисли болған мүлк хәм хәр қандай мүлклик хуқықлардан мойнына алған миннетлемелериниң, соның ишинде қарыз қаржыларын тартыуға қаратылған миннетлемелердиң барлық түрлери бойынша тәмийнат сыпатында пайдаланыу;

өз инвестициялары хәм басқа активлери реквизиция етилген жағдайда тийисли рәуиште компенсация алыу;

мәмлекетлик басқарыу уйымларының, жергиликли мәмлекетлик хәкимият уйымларының хәмде олардың лауазымлы шахсларының ызамсыз хәрекетлери (хәрекетсизлиги) хәмде шешимлери нәтийжесинде келтирилген зыянларды өндириу.

Сырт ел инвесторы Қарақалпақстан Республикасының ызамшылығында нәзерде тугылған басқа да хуқықларға ийе.

11-статья. Сырт ел инвесторларының миннетлери

Сырт ел инвесторлары Қарақалпақстан Республикасы аймағында инвестиция жұмысын әмелге асырғанда:

Қарақалпақстан Республикасының хәрекеттеги ызамшылығына бойсыныуы;

Өзбекстан Республикасының ыызамшылығына муўапық салықлар ҳәм басқа да төлемлерди төлеўи;

инвестициялаўға байланыслы өзлерине алған шәртнама миннетлери бойынша жуўап бериўи;

инвестиция жойбарларында Қарақалпақстан Республикасының ыызамшылығынан келип шығатуғын санитария-гигиена, экологияға байланыслы ҳәм басқа да талапларға жуўап беретугынлығы ҳаққында экспертиза жуўмағын алыўи;

өз бәсекилеслерине салыстырғанда қосымша жеңилликлер ҳәм абзаллықлар алыў мақсетинде инвестиция жумысы бойынша шериклерине яки мәмлекетлик басқарыў уйымлары ҳәм жергиликли мәмлекетлик ҳәкимият уйымларына тиккелей ҳәм (яки) тиккелей емес ыызамсыз тәсир өткизиўдиң ҳәр қандай түрлеринен өзлерин тыйыўи шәрт.

Сырт ел инвесторы Қарақалпақстан Республикасының ыызам ҳужжетлерин бузғанлығы ушын улыўма тийкарда жуўапкер болады ҳәмде өзине меншик ҳуқықы тийкарында тийисли болған, Қарақалпақстан Республикасы ыызамларына муўапық өндириў қаратылыўи мүмкин болған өзиниң мүлки менен жуўап береди.

12-статья. Сырт ел инвесторларының хожалық жумысы

Сырт ел инвесторларының хожалық жумысы, соның ишинде сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрханалар, олардың сыңар кәрханалары, филиаллары ҳәм басқа дүзилмелерин, сондай-ақ, хожалық ассоциациялары ҳәм бирлеспелерин дүзиў, сатыў, қайта дүзиў яки сапластырыў, сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрханалардың қорларын қәлиплестириў, ижара шәртнамалары ҳәм басқа да шәртнамаларды дүзиў бойынша жумысы Қарақалпақстан Республикасының ыызамшылығы менен ретлестириледи.

Сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрханалар Өзбекстан Республикасы ыызамшылығына муўапық салықлар ҳәм басқа төлемлерди, соның ишинде Өзбекстан Республикасы пуқаралары болып табылатуғын өз хызметкерлери ушын социаллық қамсызландырыў ҳәм социаллық тәмийнат бойынша төлемлерди әмелге асырады.

Сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрханалардың сырт ел валютасындағы барлық қәрежетлери олардың өз валюта түсимлери есабынан, сондай-ақ, сырт ел валютасын алыўдың Қарақалпақстан Республикасы ыызамшылығында рухсат етилген басқа дереклери есабынан тәмийинлениўи тийис. Олардың валютада өзин-өзи қаплаўи дүзилетуғын консорциумлар, бирлеспелер ҳәм басқа да структуралық дүзилмелер шеклеринде де тәмийинлениўи мүмкин.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар Өзбекстан Республикасының ыызамшылығы талапларына жууап берген ҳалда экспорт-импорт операцияларын бийғәрез рәуиште әмелге асырады. Өзлери ислеп шығарған өнимди экспорт қылғанында, бундай өним лицензияланбайды ҳәм квоталанбайды.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар Қарақалпақстан Республикасы ыызамшылығына мууапық, өзиниң өндирисинде пайдаланыуы ушын өнимди лицензиясыз импорт қылыуға ҳақылы. Экспортқа шығарылатуғын өзиниң ислеп шығарған өнимин ҳәм кәрханалар тәрәпинен өз зәрүрликлери ушын импорт қылынатуғын өнимди анықлау тәртиби Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети тәрәпинен белгиленеди.

Сырт ел инвесторлары ҳәм уставлық қорында сырт ел инвестицияларының үлеси кеминде отыз үш процент болған сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар тәрәпинен өз өндирис зәрүрликлери ушын Қарақалпақстан Республикасына алып кирилетуғын мүлк бажы пулын өндириуден ыызам ҳужжетлеринде белгиленген тәртипте азат етиледи. Сырт ел инвесторларының ҳәм сырт ел инвесторлары менен дүзилген мийнет шәртнамаларына мууапық Қарақалпақстан Республикасында турған сырт еллер пуқараларының жеке зәрүрликлери ушын алып кирилетуғын мүлктен бажы пулы алынбайды.

Сырт ел инвесторларына ҳәм сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханаларға тийисли, олардың инвестициялары сыпатында қосылатуғын ойлап табыуларды патентлеу ҳәм санаат үлгилерин енгизиу Қарақалпақстан Республикасы ыызамшылығында белгиленген тәртипте әмелге асырылады.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар кәрхана қорлары дизимин, оларды пайда етиу ҳәм олардан пайдаланыу тәртибин бийғәрез рәуиште белгиледи.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар хызметкерлериниң мийнет қатнасықлары Қарақалпақстан Республикасы ыызамшылығы менен ретлестириледи.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар хызметкерлерин социаллық қамсызландыруу ҳәм социаллық тәмийинлеу (сырт ел хызметкерлерин социаллық қамсызландыруу ҳәм социаллық тәмийинлеу буған кирмейди) Қарақалпақстан Республикасы ыызамшылығы менен ретлестириледи.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар ыызамшылықта нәзерде тутылған жағдайларда ҳәм шәртлерде жер участкаларын сатып алыуы мүмкин.

Имаратлар ҳәм қурылмаларға болған меншик ҳуқықы басқаға өтип атырғанда Өзбекстан Республикасы ыызамшылығында белгиленген тәртипте ҳәм шәртлерде усы объектлер менен биргеликте жер участкасынан пайдаланыу ҳуқықы да өтеди.

Сырт ел инвесторларына мүлкти ижараға берип қойыу ижараға бериуши тәрәпинен шәртнамалар тийкарында хәм нызамшылыққа мууапық әмелге асырылады.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар Қарақалпақстан Республикасы нызамшылығында белгиленген тәртипте есапты хәм есабатты әмелге асырады. Олар бухгалтерия дәптерлери хәм жазыуларын Өзбекстан Республикасының миллий валютасында, сондай-ақ, өз қәлеуине қарай, еркин алмастырылытағын валютада жүргизеди.

13-статья. Концессия шәртнамалары

Сырт ел инвесторларына тәбийий ресурсларды излеу, қазып алыу хәм олардан пайдаланыу хәмде басқа хожалық жумысын жүргизуи ушын концессиялар бериу сырт ел инвесторлары Қарақалпақстан Республикасы мәмлекетлик басқаруының уәкиллик берилген уйымлары менен нызамшылықта белгиленген тәртипте дүзетуғын концессия шәртнамалары тийкарында әмелге асырылады.

Концессияларға, егер олар Қарақалпақстан Республикасы нызамшылығында қадаған етилмеген болса хәм дүзилетуғын концессия шәртнамаларының мақсетлерине жууап берсе, жумыстың барлық тараулары хәм түрлеринде жол қойылады.

14-статья. Сырт еллик хызметкерлерди тартуу

Сырт ел инвесторлары хәм сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханалар Қарақалпақстан Республикасы нызамшылығына мууапық, хәр қандай сырт ел пуқаралары менен хәм Қарақалпақстан Республикасының тысқарысында жасаушы пуқаралығы болмаған шахслар менен инвестиция жумысын әмелге асыру мақсетинде еркин мийнет шәртнамаларын дүзиу хуқықына ийе. Бундай шахслар тийисли көп мәртелик визалар алған ҳалда мийнет шәртнамасының барлық хәрәкет етиу дәуири ушын Қарақалпақстан Республикасы аймағына келиу хәм онда қалыу хуқықына ийе.

Сырт еллик хызметкерлердин мийнетине ҳақы төлеу, оларға мийнет дем алысын бериу, оларды пенсия менен тәмийинлеу мәселелери олардың хәр бири менен дүзилген мийнет шәртнамаларында шешилиуи лазым. Бундай хызметкерлер ис ҳақы хәм нызамлы жол менен алған басқа да дәрәматларын басқа мәмлекетлерге, нызамда белгиленген салықлар хәм мәжбүрий төлемлер төленгеннен кейин, хеш қандай шеклеулерсиз өткизюи мүмкин.

Сырт еллик инвестор, сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрхана сырт еллик хызметкер турақлы жасайтуғын мәмлекеттеги тийисли қорларға усы

хызметкер ушын социаллық қамсыздандырыу ҳәм социаллық тәмийнат төлемлерин өткизеди.

15-статья. Жүриу еркинлиги

Инвестиция жумысы менен байланыслы ҳалда Қарақалпақстан Республикасында болып турған сырт ел инвесторлары, олардың ўәкиллери ҳәм сырт еллик хызметкерлер Қарақалпақстан Республикасының барлық аймағында еркин жүриу ҳуқықына ийе.

Қарақалпақстан Республикасының нызамшылығында еркин жүриуге шеклеулер белгиленген болса, тек ғана миллий қәуипсизликти тәмийинлеу мақсетлерин гөзлеп белгили бир шеклеулер қолланылыуы мүмкин.

16-статья. Сырт ел инвестицияларын қамсыздандырыу

Инвестициялар ҳәм сырт ел инвесторларының тәуекелшилигин қамсыздандырыу ықтыярлы рәуиште әмелге асырылады.

Сырт ел инвесторлары мәмлекеттиң өз инвесторлары менен тең рәуиште Қарақалпақстан Республикасы аймағында нызамлы жумыс алып барып атырған ҳәр қандай қамсыздандырыу шөлкеминде қамсыздандырыу бойынша қорғалыу ҳуқықынан пайдаланады. Сырт ел инвестицияларын сиясий ҳәм басқа да тәуекелшиликтен қамсыздандырыу сырт еллик экспортлық кредитлик агентликлери, басқа қамсыздандырыу компаниялары тәрәпинен де әмелге асырылыуы мүмкин.

Сырт ел инвестицияларын қамсыздандырыуды әмелге асырыушы қамсыздандырыу шөлкемлери Қарақалпақстан Республикасының миннетлемелери бойынша жууап бермейди. Қарақалпақстан Республикасы қамсыздандырыу шөлкемлериниң миннетлемелери бойынша жууап бермейди, тәрәплердин келисиминде нәзерде тутылған жағдайлар буған кирмейди.

Сырт ел инвестицияларын қамсыздандырыу сиясий ҳәм басқа да тәуекелшиликтен, соның ишинде:

мүлктиң экспроприация етилиуи, сондай-ақ, мүлктиң алып қойылыуы яки басқа шахсқа өткизилиуине, мүлк яки ол арқалы алынатуғын дәраматлар үстинен қадағалау имканияты жойтылыуына алып келиуи ҳәр қандай нызам шығарыуға байланыслы яки ҳәкимшилик шараларды;

сырт ел валютасын мәмлекеттен сыртқа өткизиуге шеклеулер енгизиуин;
нызамшылыққа инвесторлардың айырым топарларын кемситиуи түстеги өзгерислер киргизилиуин;

мәмлекет басқарыуы уйымлары, жергиликли мәмлекетлик ҳәкимият уйымлары ҳәм олардың лаўазымлы шахсларының инвесторлардың шәртнама бойынша қатнасықларына араласыуин;

урыслар, пуқаралардың көтеріліслери яки басқа усыған усаған ҳәдийселерди; сырт ел инвесторлары хәм сырт ел инвестициялары менен байланыслы басқа да сиясий хәмде басқа қәўиплерди өз ишине алыўшы қәўиплерден қамсызландырыў бойынша қорғалыў хәм кепилликлерин тәмийинлейди.

17-статья. Миннетлемелерди тәмийинлеў

Сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрхананың мүлки хәм мүлкий хуқықларынан кәрхана жуўапкершилигиндеги барлық миннетлемелерди тәмийинлеў, соның ишинде заўм қаржыларын тартыў кепиллиги сыпатында пайдаланыўы мүмкин. Оның саўда хәм хызмет көрсетиў саласы объектлерине, сондай-ақ, жайласқан жер участкалары менен биргеликте турақ-жай имаратларына болған меншик хуқықы, имаратлар, қурылмалар, үскенелерге болған мүлк хуқықлары хәмде басқа материаллық хуқықлардан миннетлемелердиң тәмийинаты сыпатында пайдаланыўы мүмкин.

Сырт ел инвесторы өзине меншик хуқықында тийисли болған барлық мүлки хәм мүлк хуқықларынан, олардың қай жерде жайласқанлығына қарамастан, өз миннетлемелериниң тәмийинаты сыпатында пайдаланыўы мүмкин.

18-статья. Сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрхананы қайта дүзиў яки сапластырыў

Сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрхана Қарақалпақстан Республикасы ызамшылығында белгиленген тәртипте қайта дүзилиўи яки сапластырылыўы мүмкин.

Мәмлекетлик дизимнен өткерилген сәненден баслап бир жыл ишинде өз устав қорын шөлкемлестириў хўжетлеринде нәзерде тутылған муғдарда қәлиплестирмеген сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрхана, егер ызамшылықта басқаша тәртип нәзерде тутылған болмаса, белгиленген тәртипте сапластырылады. Соның менен бирге өз устав қорын белгиленген мүддетте шөлкемлестириў хўжетлеринде нәзерде тутылған муғдарда қәлиплестире алмаған кәрхана оны әмелде қәлиплестирип үлгерген, бирақ ызамшылықта белгиленген ең кем муғдардан аз болмаған дәрежеде кемейтиў яки өзи басқа шөлкемлестириўшилик-хуқықый түрге айландырылыўы мүмкин.

Сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрхана сапластырылғанында оның активлерине белгиленген тәртипте салық салынады. Активлердиң қалған бөлеги, егер шөлкемлестириў хўжетлеринде басқаша тәртип нәзерде тутылған болмаса, сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрхана қатнасыўшылары арасында олардың кәрхананың мүлкиндеги үлеслерине сәйкес рәўиште бөлистириледи.

Сырт ел инвесторы сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрханадан шығып кетеди яки бул кәрхана сапластырылған жағдайда, кәрхана мүлкіндеги өз үлесин пул яки базар баҳасына муўапық рәуиште товар түринде қайтарыў хуқықын алады.

Сырт ел инвестициялары қатнасыуындағы кәрхана қайта дүзилген яки сапластырылғанда мийнет шәрtnамалары бийкар болған хызметкерлердин хуқық хәм мәплериниң қорғалыуы нызамшылыққа муўапық кепилленеди.

19-статья. Сырт ел инвестициялары бойынша мәмлекеттиң миннетлемери

Мәмлекет, мәмлекетлик басқарыў уйымлары хәм жергиликли мәмлекетлик ҳәкимият уйымлары сырт ел инвесторлары менен дүзилген тийисли шәрtnамаларда өз мойнына алған ўәкилликлери, Қарақалпақстан Республикасы нызам хўжетлеринде белгиленген тәртипте тастыйықланған шахслар имзалаған миннетлемелер бойынша ғана жуўап бередеди.

Мәмлекет сырт ел инвестицияларын тартып атырған Өзбекстан Республикасы резидентлериниң миннетлемелери бойынша жуўап бермейди, бундай миннетлемелер нызамда белгиленген тәртипте мәмлекет тәрeпинен кепилленген жағдайлар буған кирмейди.

20-статья. Сырт ел инвестицияларын тартыўды әмелге асырыўшы уйымлардың ўазыйпалары

Сырт ел инвестицияларын тартыў, әмелге асырыў хәм қорғаў мақсетинде хўкимет тәрeпинен ўәкиллик берилген уйым, мәмлекетлик басқарыўдың басқа уйымлары хәм жергиликли мәмлекетлик ҳәкимият уйымлары, сондай-ақ, хўкиметке қараслы болмаған мәпдар шөлкемлер:

Қарақалпақстан Республикасында инвестиция жумысының имканиятлары хәм шәрtnлериниң ҳаққында мағлыўмат таярлайды хәм тарқатады;

потенциал инвесторларға жумыстың юридикалық, экономикалық хәм басқа тәрeплери бойынша мәсләхәт бередеди хәмде пайда болған мәселелерди шешиўде зәрүрли жәрдем көрсетеди;

сырт еллик инвесторлар жумысының хуқықый базасын жетилистириў бойынша усыныслар ислеп шығады;

сырт ел инвестициялары мәселелери бойынша халықаралық қатнасықларда өз ўәкилликлери шеклеринде Қарақалпақстан Республикасы атынан ис алып барады;

сырт ел инвестицияларын тартыў, әмелге асырыў хәм қорғаўға қаратылған басқа да ўазыйпаларды атқарады.

21-статья. Сырт ел инвесторларының жұмысын қадағалау бойынша мәмлекетлик уйымлардың ўәкилликлери

Сырт ел инвесторлары хәм сырт ел инвестициялары қатнасыўындағы кәрханалар Қарақалпақстан Республикасы ыызамшылығы талапларын орынлаўы ўстинен қадағалаўды салық уйымлары хәм Қарақалпақстан Республикасы Хўкимети ўәкиллик берген басқа да мәмлекетлик уйымлар Қарақалпақстан Республикасы ыызамшылығында белгиленген ўәкилликлери шеклеринде әмелге асырады.

Қадағалаўшы уйым қадағалаў ўазыйпаларын әмелге асырыўда коммерциялық сырдың сақланыўын тәмийинлеўи шәрт. Коммерциялық сырды әшкара етиў Озбекстан Республикасы ыызамшылығына муўапық жуўапкершиликке алып келеди.

22-статья. Оз-ара қарама-қарсы режелер

Усы ыызамның режелери менен Қарақалпақстан Республикасының басқа ыызам хўжетлери яки Озбекстан Республикасының халықаралық шәртнамалары арасында қандай да бир қарама-қарсылық болған жағдайда, сырт ел инвесторлары ушын анағурлым қолай болған режелер ўстинлик етиўши күшке ийе болады.